

Tannteknikerfaget både i Norge og globalt er inne i en omstillingsfase. Med økende konkurranse, også fra utlandet, og rask digital utvikling, kan det være krevende å drive spesielt tanntekniske laboratorier. Det krever nytenkning og originale løsninger for å møte fremtiden.

Tenner i Fokus har gjennom årene besøkt flere laboratorier som har utviklet egenartede konsepter og spesialiserte produkter. I denne 60. artikkelen har vi intervjuet Grønn Digital Lab.

Intervju med Grønn Digital Lab

Tekst: Karl-Arne Schneider | Foto: Grønn Digital Lab

Jeg tok en telefon til Claudiu Zimbru som driver Grønn Digital Lab i Mo i Rana for å snakke om hans og bedriftens historie.

Hvorfor ble du tanntekniker, Claudiu?

Jeg hadde ikke tenkt på å bli tanntekniker for det er jo ikke et yrke som er like kjent som tannlegeyrket, svarer Claudiu.

Jeg jobbet med konstruksjon i Italia i sju år. Da jeg var ung var tanken, hvordan kan jeg tjene penger raskt, få råd til å kjøpe bil osv. sånn som mange unge ønsker det. Det var forholdsvis lett å få jobb i Italia, og jeg hadde en onkel som hadde egen bedrift hvor jeg ble ansatt.

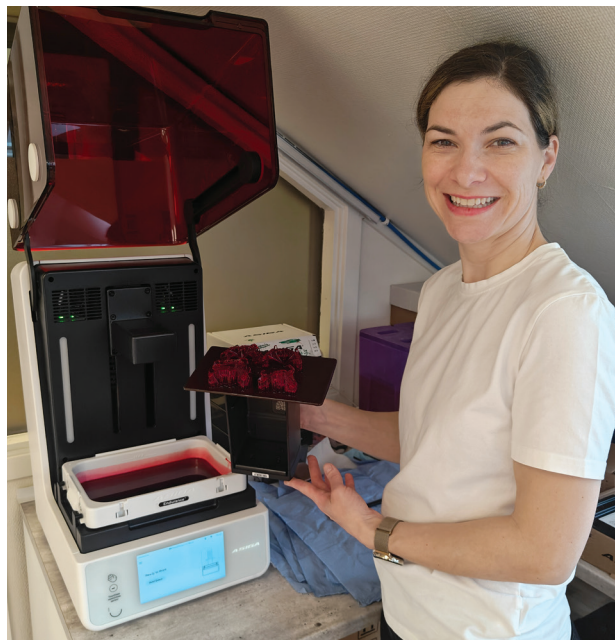
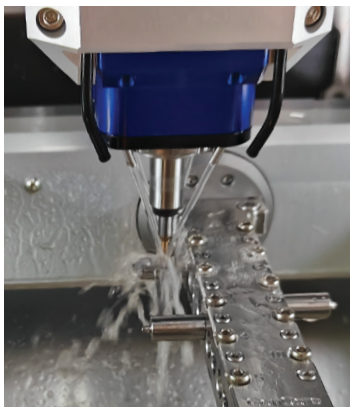
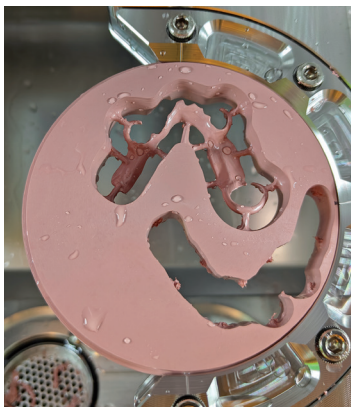
Jeg fikk en dag besøk av min svoger, som er tannlege, og han så noe arbeide som jeg hadde laget som besto av mange forskjellige deler. Det var noe «pirkearbeid» som krevde både tålmodighet og nøyaktighet. Han sa at med den tålmodigheten, nøyaktigheten og fingerferdigheten så ville tannteknikeryrket absolutt være noe for meg.

Å jobbe i konstruksjonsbransjen var ganske krevende og jeg begynte å tenke på andre muligheter, forteller Claudiu. Etter å ha tenkt litt begynte jeg å forberede meg på å ta opp-taksprøven på universitetet. Jeg bodde på det tidspunktet i Romania, det er også der jeg kommer fra.

Det var veldig krevende å komme inn på utdanningen på universitetet. Det var 180 søkere til 55 plasser på universitetet i Timisoara. Dette var i 2014 og han var ferdig i 2017. Av de 55 som klarte eksamen kom Claudiu på en fjerdeplass. Han fikk mange gratulasjoner fra skolens rektor. Samtidig som han gikk på skolen, jobbet han i fritiden på et laboratorium, på den måten fikk han mye erfaring i løpet av studietiden.

Jeg kunne lage så å si alt da jeg var ferdig på universitetet på grunn av jobben. Jeg visste også at arbeidene hadde en tidsfrist som måtte overholdes overfor tannlegene, det nyttet ikke å sitte å «pusle» med arbeidene, sier Claudiu.

Jeg tror kombinasjonen med teori og relevant praksis har hjulpet meg i arbeidet mitt.

Det var tre tøffe år. Jeg begynte på første semester i oktober og vårt første barn kom i januar. Det ble mye ansvar på min kone. Jeg var heldig at jeg tjente penger på fritiden, men hele tiden svirret tankene. Kunne jeg klare å forsørge familien, også når vi ble flere. Planen min var å flytte til Norge med familien når jeg var ferdig med utdannelsen forteller han.

I juli 2017 var Claudiu ferdig med utdannelsen, og hele familien reiste til Norge nærmere bestemt til Mo i Rana. I august begynte han å jobbe hos Rana Tannteknikk. Det falt sammen med digital oppdatering av laboratoriet (fresere, skannere mm.). Det var en krevende periode da det ble mye nytt å lære.

De skulle lage alt selv på laboratoriet, noe som Claudiu ser på som en stor fordel både når det gjelder tidsaspekt, kvalitet og fleksibilitet. De fikk også flere nye kunder, så det var også tidsmessig en fordel med den digitale work flow på laboratoriet. Claudius svoger lurte på om han og Claudiu skulle starte noe sammen, men Claudiu mente det ikke var så fornuftig å blande familie og forretninger sam-

men. Det endte med at Claudiu startet laboratorium alene, og samarbeidet med svogeren.

Han startet opp i august 2021 og han tenkte om det ikke går så kan han alltid bli ansatt som tanntekniker igjen. Det var også Covid å ta hensyn. Som helt nypoppstartet firma hadde han ikke klart å legge opp en økonomisk buffer, det meste hadde gått til investering i maskiner og utstyr. Han gav ikke opp!

Det var en stor omveltning for Claudiu å drive eget laboratorium. Det med språket var noe av en utfordring. Nå måtte han selv snakke med tannlegene, og norskkunnskapene var ikke hans sterkeste side. Han måtte presse seg selv til å snakke norsk, og det går bedre og bedre.

I dag er det fire ansatte som produserer, pluss Claudius kone som holder orden på økonomien og papirene på laboratoriet, holder laboratoriet rent og kjører litt budtjeneste. Hun har en 30 % stilling forteller Claudiu.

I begynnelsen regnet han med at han kun-

ne klare alt selv, for der var ikke økonomi til å ansette folk. Claudiu har først og fremst satset på fast protetik og implantat og han fikk inn mye arbeid, spesielt fra hans svoger. Han fokuserte på å få tannleger som sendte ut av byen og landet til å bruke lokale laboratorier.

Allerede etter en måned fikk han sin første ansatt. Det var en kollega fra Romania, som han kjente fra studietiden. Vedkommende hadde spesialisert seg på avtagbar protetik. Claudiu tok kontakt med han og spurte om han kunne tenke seg å komme til Norge og det gjorde han. Dessverre hadde han problemer med å akklimerisere seg, det var for mye snø og alt for kaldt.

Han ble avløst av en annen gutt fra Romania som også drev med avtagbar protetik. Fram til mars 2022 så var de to på laboratoriet, hvor det kom en tredje person og han kunne både fast og avtagbar protetik. I februar i år ble det ansatt en fjerde person.

Claudiu sier at det ikke er nok tannteknikere i Norge, og alle hans ansatte er fra

Romania. Det er ikke enkelt å ha ansatte som ikke behersker norsk. Han må for eksempel ha med telefonen selv når han har fri, for han er den eneste som kan norsk.

I januar i år investerte han i en våt fres til å kunne frese i metall, fra før hadde de kun en tørrfreser. Vi må investere i nytt utstyr sier han for i og med at vi er så langt nord i landet så er frakt et kostbart element, dessuten så må vi følge med på hva de andre gjør også.

Det å investere i nytt utstyr gjør også at jeg hele tiden må oppdatere meg og er det noe jeg liker så er det det. Når det gjelder digital arbeidsgang er det mye å sette seg inn i, og mye prøving og feiling, som for eksempel 3D-printing. Det var ikke bare å få det rette designet, man må også å finne det rette materialet.

Noe Claudiu trekker frem er design av

metallskjellet til partiell protese digitalt. Det tok meg i begynnelsen ca. tre timer å lage et metallskjelett til en partiell protese. Om det ikke er et komplisert kasus så lager jeg det i dag på ca. en halv time. Å gå på kurs kan veilede deg, men du må selv øve på å få det til. Jeg har brukt mange timer av fritiden min for å lære diverse ting.

Claudiu angret ikke på at han ble tanntekniker. Jeg var 26 år da jeg bestemte meg for å bli tanntekniker. Det er ikke lett for personer på 18-19 år å bestemme seg for hva de skal utdanne seg til, jeg tror det å ha litt livserfaring kan være en stor fordel.

Om veien videre, sier Claudiu, at de vil sørve kundene så bra de kan, få fornøyde kunder og ta det rolig når det gjelder nye investeringer.

Laboratoriet markedsfører seg via det arbeidet de gjør. Er det noe som ikke fungerer så retter de det til det beste for kunden og til pasienten er fornøyd.

Claudiu har vært medlem av Norges Tannteknikerforbund fra dag 1. Han synes det er en trygghet å være medlem i forbundet. Jeg synes det er veldig enkelt å få mail om ting som hender og få informasjon fra forbundet, sier han. Alle yrkesgrupper bør ha en organisasjon, se bare under pandemien da fikk vi raskt informasjon om permitteringer osv. fra forbundet. Så forbundet er viktig - de støtter oss, og vi må støtte de.

Jeg vil takke Claudiu for en hyggelig prat og ønske han og laboratoriet Grønn Digital Lab alt hell og lykke i tiden som kommer.

